

# แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

## Creating A Guideline for Studying the Potential Development of a Walking Street in Khemmarat District Ubonratchathani Province

ปิยธิดา หงษ์ศรี<sup>1</sup>, ลินจง โพชಾರೆ<sup>2</sup>

Piyathida Hongsri<sup>1</sup>, Linjong Pocharee<sup>2</sup>

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททั่วไปของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี 2) วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักท่องเที่ยวจำนวน 328 คนซึ่งถูกสุ่มมาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จำนวน 25 คน ซึ่งถูกสุ่มมาด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า

1) บริบททั่วไปของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ มีจำนวน 328 คน ส่วนใหญ่เป็นหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 15-24 ปี กำลังศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือ ปวช. มีรายได้ระหว่าง 10,001-30,000 บาท/เดือน ลักษณะการเดินทางมาเที่ยวที่ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ ส่วนใหญ่มาทำครบครัน ค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 บาท มาเที่ยวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม และมาเที่ยวที่ถนนคนเดินมากกว่า 3 ครั้ง 2) ปัจจัยพื้นฐานของการท่องเที่ยวของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ โดยภาพรวม มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับปัจจัยดังกล่าวตามศักยภาพจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านแหล่งที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ระดับการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับแต่ละด้านตามระดับการพัฒนาจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม 3) แนวทางในการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องมีการพัฒนาปัจจัยพื้นฐาน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

<sup>1</sup> นิสิตหลักสูตร ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำคณะการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

<sup>1</sup> Graduate Student in a Master of Arts Program in Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University

<sup>2</sup> Lecturer, Faculty of Tourism and Hotel Management, Mahasarakham University

ในการพัฒนาแต่ละด้านต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสืบสานวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคม เพื่อนำไปสู่การขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชน

**คำสำคัญ :** การพัฒนา ศักยภาพการท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ

## Abstract

The purposes of this study were to 1) explore the general context of Khemarat's street market in Ubonratchathani province; 2) analyze the basic elements of the tourist's attraction and sustainable tourism development at the pedestrian street market; and 3) construct guidelines to develop Khemarat street market as a sustainable tourist attraction. This study was conducted with mixed research methodology on a group of 328 tourists that were selected by a convenience sampling method and a group of 25 local stakeholders selected by the purposive sampling method. The data were collected from a questionnaire and an in-depth interview form. The findings were affirmed as below.

1) From the general context in Khemarat District, a group of 328 informants mostly consisted of females between 15 – 24 years old holding either secondary education certificate or vocational certificate and earning 10,001-30,000 Baht/month; Most of them prefer visiting the market with family and spent less than 500 Baht/time, and they also visited there more than three times to join some activity; 2) All of the basic tourism elements of the Khemarat's street market had high potential at a high level and each can be ranked in a descending order as follows: Tourism Attraction, Tourism Activity, Accommodation, Tourism Facility, and Tourism Accessibility. Likewise, the other four contexts for the tourism development were marked at a high level ranked in a descending order as follows: *Culture, Economy, Society, and Environment* and 3) the guide to promote the sustainable tourism at the Khemarat's street market is to empower the 5 elements including the attraction, accessibility, accommodation, facility, and activity. Nevertheless, each of these elements should be developed on a basis of the environmental care and it should promote the local culture and the local people's participation in order to encourage the economic expansion within the community.

**Keywords :** Development, Tourism Capacity, Khemarat District Street Market

## บทนำ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558–2560โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้ได้รับการแก้ไขและพัฒนาอันจะนำมาซึ่งรากฐานการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะถัดไป พร้อมทั้งให้ความ

สำคัญกับการปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ โดยมีคณะกรรมการ นโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นแกนหลัก ส่วนในระดับกลุ่มจังหวัดหรือกลุ่มพื้นที่มีคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และในระดับจังหวัดมีคณะกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดเป็น

ผู้รับผิดชอบซึ่งสอดคล้องตามแผนปฏิรูปประเทศไทย (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.2558)

จากนโยบายการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพนั้น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับกรุงเทพมหานคร(กทม.) ได้จัดงานเทศกาลเที่ยวเมืองไทย ครั้งที่ 35 (Thailand Tourism Festival) ภายใต้กิจกรรมที่มีชื่อว่า “ปีท่องเที่ยววิถีไทย 2558” ตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง และกระจายไปทั่วแต่ละภูมิภาคดังนี้ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันตกและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2558) โดยแต่ละภูมิภาคล้วนมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นแตกต่างกันไปแต่ภูมิภาคที่ได้ชื่อว่าเป็น “แหล่งเรียนรู้อารยธรรม” ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรัฐบาล ในการสร้างการรับรู้ความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่นนั้นคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามแนวคิด “เสน่ห์ วิถี ประเพณีอีสาน” (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2558)

จังหวัดอุบลราชธานีถือได้ว่าเป็นอีกจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความโดดเด่นทางวัฒนธรรมและประเพณี มีความพร้อมและศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นทุกปี โดยในปีพ.ศ.2558มีจำนวนนักท่องเที่ยวมากถึง 203,877 คน (กรมการท่องเที่ยว. 2559) ซึ่งมีหลายอำเภอในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นและน่าสนใจ หนึ่งในนั้นคืออำเภอเขมราฐ เป็นอำเภอที่มีอาณาเขตติดต่อกับแขวงสาละวัน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน และมีสถาปัตยกรรมของชุมชนที่สวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งบ้านเรือนที่สร้างด้วยไม้เก่าแก่ หายาก มีความโดดเด่นและงดงามในด้านวัฒนธรรม ประกอบกับทำเลที่ตั้งอยู่ใจกลางเมืองในเขตเทศบาลตำบลเขมราฐ (ศรีศักดิ์ พิกุลแก้ว. 2556)

ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนจึงได้ช่วยกันฟื้นฟูย่านเมืองเก่าเขมราฐให้เป็นถนนคนเดิน ภายในงานมีการจัดกิจกรรมที่ยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่น (สำนักงานเทศบาลตำบลเขมราฐ. 2556) ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐคือ ถนนอรุณประเสริฐที่อยู่ในอำเภอเขมราฐมีการจัดจำหน่ายสินค้าพื้นบ้าน และยังเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดอุบลราชธานี ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่น ภายในงานมีการจัดกิจกรรมมากมาย อาทิ รำตังหวาย การจำหน่ายขนมโบราณ ผ้าทอมือจากกลุ่มสตรีลุ่มแม่น้ำโขง สมุนไพรพื้นบ้าน เป็นต้น โดยจะจัดขึ้นเดือนละ 2 ครั้ง ในทุกวันเสาร์ที่ 2 และ 4 ของแต่ละเดือน โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 17.30 น.เป็นต้นไป เพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ อนุรักษ์วัฒนธรรม และส่งเสริมการท่องเที่ยวของชุมชน ภายใต้การดูแลของเทศบาลตำบลเขมราฐโดยมีนายกเทศมนตรีตำบลเขมราฐ บริหารงานในส่วนต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์ การจัดจำหน่ายสินค้า การแสดง และการจราจร (สมชัย คล้ายทับทิม. 2557) อย่างไรก็ตามในอีกด้านหนึ่งการจัดกิจกรรมถนนคนเดินอำเภอเขมราฐได้ทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงหลายประการ เช่น มลพิษทางเสียง การจราจรติดขัด ขยะมูลฝอย และปัญหาการเข้าออกที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน ซึ่งผลกระทบดังกล่าว หากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนย่อมเกิดความเสียหายต่อชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งการจัดกิจกรรมถนนคนเดินอำเภอเขมราฐในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เพราะแหล่งท่องเที่ยวยังขาดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อการรองรับการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นให้สอดคล้องกับบริบทวัฒนธรรมและประเพณีที่มีลักษณะเฉพาะของชุมชน จึงทำให้เกิดผลกระทบกับชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงตามที่กล่าวมาแล้วซึ่งการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ต้องมีแนวคิดในการพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทและความเหมาะสมกับพื้นที่ ตามปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว 5 ด้าน (5As) ได้แก่ ด้านสิ่ง

ดึงดูดใจ (Attractives)ด้านความสามารถในการเข้าถึง (Accessibilities) ด้านที่พัก(Accommodations) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) รวมไปถึงด้านกิจกรรม (Activities) (Tourism Western Australia. 2554, กุลวดี ละม้ายจีน. 2552: 5-6, พะยอม ธรรมบุตร. 2549) โดยมีภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันกำหนดทิศทางในการพัฒนาและการปฏิบัติการท่องเที่ยว ทั้งในส่วนของภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนที่อาศัยในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว รวมไปถึงนักท่องเที่ยว (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11.2554) ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวต้องคำนึงถึง แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งต้องมีการพัฒนาในทุกมิติของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) ด้านวัฒนธรรม (Culture) ด้านสังคม (Social) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี โดยการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับพื้นฐานของการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี โดยมีภาคีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ช่วยกำหนดทิศทางในการพัฒนาและการปฏิบัติการท่องเที่ยวตามสภาพปัญหาให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและบริบทของชุมชนที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อให้ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงามและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน ให้อยู่คู่กับชาวอำเภอเขมราฐ และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดอุบลราชธานี

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททั่วไปของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

3. เพื่อศึกษาแนวทางในพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

### วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรคือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1) ภาครัฐ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลตำบลเขมราฐ จำนวน 2 คน สำนักงานเทศบาลตำบลเขมราฐ จำนวน 1 คน ผู้นำชุมชนอำเภอเขมราฐ จำนวน 1 คน และองค์การบริหารส่วนตำบลเขมราฐ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 5 คน 2) ภาคเอกชน ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจการคมนาคมขนส่ง จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการร้านอาหาร/เครื่องดื่ม จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการร้านค้ากาแฟ จำนวน 2 คน ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าประชาชน จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 10 คน ที่อาศัยอยู่ในบริเวณถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน10 คิวเรือน ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยในบริเวณติดถนนอรุณประเสริฐและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 1,812 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลเขมราฐ. 2558)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาการท่องเที่ยวของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งถูกสุ่มมาจากประชากรแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ ภาครัฐ จำนวน 5 คน ภาคเอกชน จำนวน 10 คน ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนบริเวณถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จำนวน 10 คิวเรือน ซึ่งถูกสุ่มมาแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ปี 2558 จำนวน 328 คน ได้มาจากการเปิดตาราง Krejcie and Morgan (บุญชม

ศรีสะอาด. 2556) ซึ่งถูกสุ่มมาด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling)

**เครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ และ เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้**

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว และแนวทางในการพัฒนาถนนคนเดินท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

**การเก็บรวบรวมครั้งนี้** ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตามระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว

ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 328 คน โดยใช้แบบสอบถาม และหาค่าสถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพโดยดำเนินการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี และแนวทางในการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี พร้อมเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

## ผลการศึกษา

1. โดยภาพรวมปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}=3.79$ ) เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่า ทุกปัจจัยทุกด้านมีศักยภาพอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ( $\bar{X}=3.95$ ) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ( $\bar{X}=3.93$ ) ด้านที่พัก ( $\bar{X}=3.84$ ) ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ( $\bar{X}=3.71$ ) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ( $\bar{X}=3.63$ ) ดังตารางที่

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี

| ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว    | $\bar{X}$ | S.D. | ความหมาย |
|------------------------------------|-----------|------|----------|
| ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว | 3.95      | 0.86 | มาก      |
| ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว        | 3.93      | 0.82 | มาก      |
| ด้านที่พัก                         | 3.84      | 0.87 | มาก      |
| ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว      | 3.71      | 0.86 | มาก      |
| ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก             | 3.63      | 0.87 | มาก      |
| ภาพรวม                             | 3.79      | 0.70 | มาก      |

2. โดยภาพรวมการพัฒนาการท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อยู่ในระดับมาก ( $\bar{X}$  = 3.79) เมื่อพิจารณาการพัฒนาในแต่ละด้านพบว่า การพัฒนาในทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้การพัฒนา

การท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม ( $\bar{X}$  = 4.12) การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจ ( $\bar{X}$  = 4.11) การพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสังคม ( $\bar{X}$  = 3.95) และการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม ( $\bar{X}$  = 3.67) ดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการพัฒนาการท่องเที่ยวถนนคนเดิน ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

| การพัฒนาการท่องเที่ยวถนนคนเดินอย่างยั่งยืน | $\bar{X}$ | S.D. | ความหมาย |
|--------------------------------------------|-----------|------|----------|
| ด้านวัฒนธรรม                               | 4.12      | 0.87 | มาก      |
| ด้านเศรษฐกิจ                               | 4.11      | 0.90 | มาก      |
| ด้านสังคม                                  | 3.95      | 0.84 | มาก      |
| ด้านสิ่งแวดล้อม                            | 3.67      | 0.81 | มาก      |
| รวม                                        | 3.97      | 0.70 | มาก      |

3. ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวส่งผลทุกด้านยกเว้นด้านสิ่งแวดล้อมสะดวงส่งผลทางบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวถนนคนเดินอย่างยั่งยืนในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01 โดยสามารถเรียงลำดับความ

สำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนา ตามลำดับดังนี้ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และด้านที่พักดังตารางที่ 3

**ตารางที่ 3** สมประสิทธิ์การถดถอยของปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวถนนคนเดิน ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาพรวม

| ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว            | B    | Beta | t       | p-value | Collinearity Statistics |       |
|--------------------------------------------|------|------|---------|---------|-------------------------|-------|
|                                            |      |      |         |         | Tolerance               | VIF   |
| ค่าคงที่                                   | .830 |      | 6.757** | .000    |                         |       |
| ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว                   | .307 | .359 | 6.275** | .000    | .304                    | 3.288 |
| ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว              | .145 | .177 | 4.457** | .000    | .633                    | 1.579 |
| ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว         | .229 | .282 | 5.316** | .000    | .355                    | 2.820 |
| ด้านที่พัก                                 | .133 | .167 | 3.265** | .001    | .381                    | 2.624 |
| R = .841 R <sup>2</sup> = .708 S.E. = .385 |      |      |         |         |                         |       |

\*\* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .01

4. แนวทางการพัฒนาถนนคนเดิน อำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ควรร่วมมือกันพัฒนาปัจจัยการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีศักยภาพตามแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันในการสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม อันเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเขมราฐ เช่น ประเพณีแข่งเรือไทยลาว ประเพณีแห่เทียนโบราณ เป็นต้น เพื่อให้เป็นแหล่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยวโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปรึกษาหารือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และคำนึงถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่นำไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อนำมาเป็นสินค้าของที่ระลึก หรือของฝาก เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้ และนำไปสู่การลงทุนในธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในชุมชน ต่อไป

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาถนนหนทางเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริหารจัดการระบบการจราจร โดยไม่ให้เกิดมลพิษต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ฝุ่น ควัน และมลพิษทางเสียงจากรถยนต์

3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ในการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาการบริหารจัดการการให้บริการที่พักโดยเน้นการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกาย

ของพนักงานด้วยผ้าพื้นเมือง การจัดการแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การตกแต่งสถานที่ด้วยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้นควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นพนักงาน และการบริหารจัดการให้บริการด้านที่พักควรดำเนินการไปควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนควรร่วมมือกันในการบริหารจัดการการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การมีรายได้ของคนในชุมชน เช่น การจ้างงานคนในชุมชนเป็นพนักงานในธุรกิจด้านการให้บริการที่พัก สนับสนุนส่งเสริมคนในชุมชนที่มีศักยภาพเพื่อเป็นเจ้าของธุรกิจการให้บริการที่พัก เป็นต้น

4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันพัฒนาและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว อันได้แก่การให้บริการด้านสาธารณสุขโรค การให้บริการด้านอุปโภคบริโภค และศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว โดยต้องบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านั้น ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ ต้องไม่ทำให้เกิด ขยะ และทำให้น้ำเสีย เป็นต้น โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปรึกษาหารือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันพัฒนาให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่แปลกใหม่และหลากหลายให้มากขึ้น โดยกิจกรรมต่างๆ ควรมอบคุณค่าและประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ต้องมีการแบ่งพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมและชัดเจน และกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมโดยกิจกรรมต่างๆ ต้องไม่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อความสวยงามของสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ก่อให้เกิดขยะ และน้ำเสีย กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นต้องควบคู่ไปกับการ

อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยควรคำนึงถึงรายได้ที่จะนำมาสู่คนในชุมชน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปรีกษาหารือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

## สรุปผล

จากผลการวิจัย เกี่ยวกับศักยภาพของปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ ระดับการพัฒนาถนนคนเดินอำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการพัฒนาถนนคนเดินให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ได้ดังนี้

1. ปัจจัยพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยว ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ ทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบ้านเรือนบริเวณถนนคนเดินอำเภอเขมราฐสร้างด้วยไม้เก่าแก่ หายาก และมีที่ตั้งติดกับประเทศลาว ซึ่งมีความเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมวิถีชีวิตของคนในชุมชน และสถาปัตยกรรมบ้านเรือนที่เก่าแก่ (ศรีศักดิ์ พิกุลแก้ว, 2556 : 10 - 26) โดยมีกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่เน้นเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้า เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้า สร้างงาน สร้างอาชีพ ให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยผลิตภัณฑ์ที่นำมาจำหน่ายนั้นมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นผลิตภัณฑ์พื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์จากแต่ละชุมชน (OTOP) เหมาะที่จะซื้อเป็นของขวัญและของที่ระลึก ได้แก่ กล้วยตาก กล้วยฉาบและกล้วยฉาบเส้นสมุนไพรขิงผงแห้ง ไบมะยมและผ้าทอมือที่มีเอกลักษณ์สวยงาม

ประกอบกับอำเภอเขมราฐมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่นหลายอย่าง ได้แก่ การแข่งเรือยาวประเพณีสองฝั่งโขง ไทย-ลาว ประเพณีสงกรานต์ แก่งช้างหมอบ เทศบาลเทพวงศา และประเพณีแห่เทียนโบราณ วัดไชยภูมิการาม สำหรับที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อบริการนักท่องเที่ยว นั้น ถือได้ว่ามีเพียงพอต่อการต้อนรับผู้มาเยือนด้วยคุณภาพระดับต่างๆ ตามความประสงค์ของนักท่องเที่ยว

อีกทั้งการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ มีความสะดวกสบาย สามารถเดินทางมาได้โดยอาศัยรถยนต์ส่วนตัว หรือรถโดยสารประจำทาง ด้วยเส้นทางหลัก ถึง 5 สาย คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 202 ชัยภูมิ-เขมราฐ (ถนนอรุณประเสริฐ) ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2304 มุกดาหาร-บรรจบททางหมายเลข 202 (หนองผือ)ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2050 อุบลราชธานี-เขมราฐทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2112 แยกทางหลวงหมายเลข 2050 (เขมราฐ-โขงเจียม) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 202 (หนองผือ-กุดข้าวปุ้น) สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของศิริพร คงจินดา (2552) ซึ่งได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนรัชชประภา อำเภอตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงต่อศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดิน อำเภอเขมราฐ ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมาก เนื่องจาก การบริหารจัดการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดิน อำเภอเขมราฐ นั้น มีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง คือ เทศบาลตำบลเขมราฐซึ่งมีจุดประสงค์เริ่มต้นของการพัฒนาที่ชัดเจน คือ เพื่อฟื้นฟูย่านเมืองเก่าเขมราฐให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาเมืองให้มีศักยภาพ และการใช้พื้นที่ในเมืองให้สอดคล้องกับ

วิถีชุมชนและความต้องการของท้องถิ่น ตามนโยบายรัฐบาลของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีสมัยนั้น ซึ่งเป็นรัฐบาลชุดแรกที่ได้ประกาศให้มีการดำเนินการ “ถนนคนเดิน” ในประเทศไทย ประกอบกับรัฐบาลได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการยกระดับ OTOP ไปสู่ VERSION 2.0 หรือ OTOP Next ภายใต้แนวคิด “OTOP CITY 2015 OTOP Next 2.0 ทศวรรษใหม่ ภูมิปัญญาไทยที่ไม่หยุดยั้ง” และยังเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถที่มีพระมหากรุณาธิคุณต่อการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาของคนไทย (กระทรวงมหาดไทย. 2558) จากวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ตามนโยบายของรัฐบาล และมีหน่วยงานต่างๆ สนับสนุน จึงทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐ ให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของภาสกร กรัยประยูรวงศ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพด้านบรรยากาศภายในมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นเพียงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงที่สะท้อนให้เห็นว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง ได้รับการพัฒนาในระดับมาก จึงทำให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อศักยภาพด้านบรรยากาศภายในมากที่สุด

3. แนวทางการพัฒนาถนนคนเดิน อำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ควรร่วมมือกันพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 5 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้านสิ่งดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ด้านที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้มีศักยภาพ ตามแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันในการ

สนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม อันเป็นเอกลักษณ์ของอำเภอเขมราฐ เช่น ประเพณีแข่งเรือไทยลาว ประเพณีแห่เทียนโบราณ เป็นต้น เพื่อให้เป็นแหล่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปรึกษาหารือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และคำนึงถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่น่าไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อนำมาเป็นสินค้าของที่ระลึก หรือของฝาก ให้คนในชุมชนมีรายได้ และนำไปสู่การลงทุนในธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในชุมชน ต่อไป

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาด้านหนทางเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริหารจัดการระบบการจราจร โดยไม่ให้เกิดมลพิษต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ฝุ่น ควัน และมลพิษทางเสียงจากรถยนต์

3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ในการให้บริการที่พักแค้นนักท่องเที่ยว ควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาการบริหารจัดการการให้บริการที่พักโดยเน้นการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น การแต่งกายของพนักงานด้วยผ้าพื้นเมือง การจัดการแสดงต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การตกแต่งสถานที่ด้วยศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้นควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นพนักงาน และการบริหารจัดการให้บริการด้านที่พักควรดำเนินการไปควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนควรร่วมมือกันในการบริหารจัดการการให้บริการที่พักแค้นนักท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การมีรายได้ของคนในชุมชน เช่น การจ้างงานคนใน

ชุมชนเป็นพนักงานในธุรกิจด้านการให้บริการที่พัก สนับสนุนส่งเสริมคนในชุมชนที่มีศักยภาพเพื่อเป็น เจ้าของธุรกิจการให้บริการที่พัก เป็นต้น

4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันพัฒนาและ จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว อันได้แก่การให้บริการด้านสาธารณูปโภค การให้บริการด้านอุปโภคบริโภค และศูนย์ให้บริการข้อมูล ข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว โดยต้องบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านั้น ไม่ให้เกิดผลกระทบต่องuests เช่น ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ ต้องไม่ทำให้เกิด ขยะ และทำให้น้ำเสีย เป็นต้น โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปกป้องหรือในการทำงาน ร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน และ เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมกันพัฒนาให้มี กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่แปลกใหม่และหลากหลายให้มากขึ้น โดยกิจกรรมต่างๆ ควรมอบคุณค่า และประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยว ต้องมีการแบ่ง พื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมและ ชัดเจน และกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมโดยกิจกรรมต่างๆ ต้องไม่ส่งผลให้เกิด ความเสียหายต่อความสวยงามของสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ก่อให้เกิดขยะ และน้ำเสีย กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นต้องควบคู่ไปกับการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม รวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยควรคำนึงถึงรายได้ที่จะนำมาสู่คนในชุมชน โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปกป้องหรือในการทำงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของอมราวดี คำบุญ (2556) ซึ่งได้ศึกษา

การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมราฐ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า อำเภอเขมราฐ ปัจจัยทางการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attractive) เส้นทางคมนาคมเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ที่พักในแหล่งท่องเที่ยว (Accommodation) สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว (Amenities) และกิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) ส่วนใหญ่มีความพร้อมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง จึงได้มีการเสนอแนะแนวทางพัฒนาตามปัจจัยการท่องเที่ยว เพื่อให้มีความพร้อมทางการท่องเที่ยวและเป็นแหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็กแห่งใหม่ในอนาคตได้ ชูติมา บัวรุ่ง (2552) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลาดใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า แนวทางการพัฒนา ควรมีการจัดลานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยว พัฒนาปรับปรุงร้านค้าให้เป็นระเบียบ จัดให้มีศูนย์บริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว หรือป้ายแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว จัดให้มีสินค้าของที่ระลึกที่เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชน ซึ่งมีเอกลักษณ์ มีคุณภาพและราคา ยุติธรรม จัดให้มีสถานที่พักผ่อนสำหรับนักท่องเที่ยว จัดให้มีสถานที่จอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวที่เพียงพอและเป็นระเบียบ นอกจากนี้ควรจัดทำโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวไปยังกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ ให้มากขึ้น และภาสกร กรัยประยูรวงศ์ (2552) ซึ่งได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง จากการศึกษาค้นพบแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ ควรพัฒนาระบบการประชาสัมพันธ์ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร การโฆษณาให้ผู้สนใจสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ รวมไปถึงการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น แผนที่เส้นทาง ป้ายบอกทาง ที่พักผ่อน ร้านอาหาร และปริมาณสินค้าที่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว

## ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวถนนคนเดินอำเภอเขมราฐให้เป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันในการสนับสนุนส่งเสริมและอนุรักษ์ ถนนคนเดินอำเภอเขมราฐเพื่อให้เป็นที่ยึดจุดใจของนักท่องเที่ยว โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต้องควบคู่ไปกับการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงการพัฒนานำไปสู่การสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะเรื่องของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อนำมาเป็นสินค้าของที่ระลึก หรือของฝาก เพื่อให้คนในชุมชนมีรายได้ และนำไปสู่การลงทุนในธุรกิจต่างๆ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในชุมชน ต่อไป

2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาถนนหนทางเพื่อให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และบริหารจัดการระบบการจราจร โดยไม่ให้เกิดมลพิษต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ ฝุ่น ควัน และมลพิษทางเสียงจากรถยนต์

3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไป ในการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยว ควรให้ความร่วมมือกันในการพัฒนาการบริหารจัดการการให้บริการที่พักโดยเน้นการส่งเสริมศิลปะและวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เข้าไปร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการเป็นพนักงาน และการบริหารจัดการให้บริการด้านที่พัก ควรดำเนินการไปควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม และสัมพันธภาพที่ดีของคนในชุมชนเพื่อนำไปสู่การมีรายได้ของคนในชุมชน เช่น การจ้างงานคนในชุมชนเป็นพนักงานในธุรกิจด้านการให้บริการที่พัก สนับสนุนส่งเสริมคนในชุมชนที่มีศักยภาพ เพื่อเป็นเจ้าของธุรกิจการให้บริการที่พัก เป็นต้น

4) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมมือกันพัฒนาและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว โดยต้องบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เหล่านั้น ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

5) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงประชาชนทั่วไปต้องร่วมกันพัฒนาให้มีกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่แปลกใหม่และหลากหลายให้มากขึ้นโดยกิจกรรมต่างๆ ควรมอบคุณค่าและประสบการณ์ที่ดีแก่นักท่องเที่ยวต้องมีการแบ่งพื้นที่ในการทำกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมและชัดเจนและกิจกรรมต่างๆ ควรให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมโดยกิจกรรมต่างๆ ต้องไม่ส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อความสวยงามของสภาพพื้นที่ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวไม่ก่อให้เกิดขยะและน้ำเสีย กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นต้องควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมโดยควรคำนึงถึงรายได้ที่จะนำมาสู่คนในชุมชนโดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ด้วยการประสานความร่วมมือ ปกป้องหรือในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับคนในชุมชน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

## กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะครูอาจารย์ และผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลทุกท่าน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

## เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. สถิตินักท่องเที่ยว. (2559). ค้นข้อมูล 6 พฤษภาคม 2559, จาก <<http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/25801>>.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). จุดมุ่งหมายหลักของการจัดทำยุทธศาสตร์. แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย. 2558-2560.
- กระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์. (2558). แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2558-2560.
- ยุทธศาสตร์การพัฒนา. (2558). แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2558-2560.
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสินค้าและบริการ. (2558). แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย 2558-2560.
- กระทรวงมหาดไทย. [ม.ป.พ.]. (2559). งาน OTOP CITY 2015. ค้นข้อมูล 20 พฤษภาคม 2559, จาก <<http://www.thaigov.go.th/index.php/th/news-ministry/2012-08-15-09-42-33/item/98584-id-98584?tmpl=component&print=1>>.
- ชุดิมา บัวรุ่ง. (2552). แนวทางพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวตลาดใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา. (การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเพรส แอนด์ดีไซน์ จำกัด.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ภาสกร กรัยประยูรวงศ์. (2552). แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ อำเภอเมือง จังหวัดระยอง. (การค้นคว้าแบบอิสระ).
- ศิริพร คงจินดา. (2552). แนวทางพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเขื่อนรัชชประภา อำเภอบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. (การค้นคว้าแบบอิสระ). พิษณุโลก : ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศรีศักดิ์ พิกุลแก้ว. (2556). สารคดี "บรรลุเขมรรฐ" ใน สุขคดีท่องเที่ยวชุมชนเพื่อการเรียนรู้เขมรรฐ *Healthy Planet*. หน้า 10-26.
- สมชัย คล้ายทับทิม. (2559). อุปถัมภ์สงกรานต์จัดใหญ่ฉลอง 200 ปีเขมรรฐธานี ขอเชิญร่วมงานฉลอง 200 ปี เขมรรฐธานี ประเพณีมหาสงกรานต์. ค้นข้อมูล 4 เมษายน 2557, จาก <<http://www.innnews.co.th/shownews>>.
- อมราวดี คำบุญ. (2556). การประเมินความพร้อมทางการท่องเที่ยวของเมืองท่องเที่ยวขนาดเล็ก อำเภอเขมรรฐ จังหวัดอุบลราชธานี. (รายงานการศึกษาคณะอิสระ). ขอนแก่น : วิทยาลัยบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น.